

**Plán péče
o
přírodní památku
Selský potok**

prodloužení na období 2022 - 2025

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1496
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Selský potok
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška ONV
orgán, který předpis vydal:	okresní národní výbor Ústí nad Orlicí
číslo předpisu:	430/90 - VLHZ
datum platnosti předpisu:	27. 9. 1990
datum účinnosti předpisu:	1. 11. 1990

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Pardubický
okres:	Ústí nad Orlicí
obec s rozšířenou působností:	Lanškroun
obec s pověřeným obecním úřadem:	Lanškroun
obec:	Cotkytle
katastrální území:	Herbortice

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území: přírodní památka Selský potok

Katastrální území: č. 638391 – Herbortice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
48/1	-	ostatní plocha	jiná plocha menší chráněné území	35	26617	26617
48/4	48	ostatní plocha	jiná plocha menší chráněné území	35	12766	12766
	64	ostatní plocha	jiná plocha menší chráněné území	53		
73	65	trvalý travní porost	zemědělský půdní fond menší chráněné území	53	9528	1957
	73	trvalý travní porost	zemědělský půdní fond menší chráněné území	53	9355	9355
	125	trvalý travní porost	zemědělský půdní fond menší chráněné území	55	4230	4230

	127	trvalý travní porost	zemědělský půdní fond menší chráněné území	55	1158	1158
78	-	trvalý travní porost	zemědělský půdní fond menší chráněné území	53	338	338
118	-	trvalý travní porost	zemědělský půdní fond menší chráněné území	55	6136	6136
122/1	-	ostatní plocha	jiná plocha menší chráněné území	55	2706	200
151	-	lesní pozemek	pozemek určený k plnění funkcí lesa menší chráněné území	39	4899	4899
730/2	-	ostatní plocha	jiná plocha menší chráněné území	10001	2671	250
Celkem						67906

Výměry částí parcel p. č. 73, 122/1 a 730/2 v k. ú. Herbortice byly použity z podkladů vyhlášovacích dokumentace ZCHÚ (dotazník A).

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen zákon), území do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Identifikace vlastníků dle LV (není vzhledem ke GDPR zveřejněna):

Rozdíly oproti původnímu parcelnímu vymezení:

Nebyly zjištěny žádné rozdíly.

Příloha č. M2:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	0,49		
vodní plochy	0	zamokřená plocha	0
		rybník nebo nádrž	0
		vodní tok	0
trvalé travní porosty	2,32		
orná půda	0		
ostatní zemědělské pozemky	0		
ostatní plochy	3,98	neplošná půda	0
		ostatní způsoby využití	3,98
zastavěné plochy a nádvoří	0		
plocha celkem	6,79		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park:	není
chráněná krajinná oblast:	není
jiný typ chráněného území:	přírodní rezervace Selský les lokální biokoridor
překryv ochranným pásmem ZCHÚ	přírodní rezervace Selský les lokální biocentrum, lokální biokoridor
<u>Natura 2000</u>	
ptačí oblast:	není
evropsky významná lokalita:	není

Dle územně analytických podkladů pro správní obvod ORP Lanškroun, zpracovaných firmou EKOTOXA s. r. o., Brno, říjen 2008, a aktualizovaných firmou PROCES s.r.o., Ostrava, v roce 2010 byla PP v přímém překryvu s lokálním biokoridorem.

Lokalita PP navazuje na přírodní rezervaci (PR) Selský les a částečně leží v jejím ochranném pásmu. Místy mají obě ZCHÚ společnou hranici. Ochranné pásmo PP je částečně v překryvu nejen s lokálním biocentrem, ale zejména s výše uvedenou PR Selský les.

Nejbližší evropsky významnou lokalitou Natura 2000 je Moravská Sázava, jenž je od hranice přírodní památky na katastrálním území Mezilesí u Lanškrouna vzdálena pouhých 500 m. Nejbližší ptačí oblastí je ptačí oblast Kralický Sněžník, vzdálená od ZCHÚ 1700 m (hranici zde tvoří silnice Horní Heřmanice - Štítý).

1.6 Kategorie IUCN

III. - přírodní památka

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Přírodní památka Selský potok byla vyhlášena vyhláškou Okresního národního výboru v Ústí nad Orlicí v roce 1990 v kategorii Chráněný přírodní výtvar. Posláním chráněného přírodního výtvaru dle zřizovacího dokumentu byla **ochrana bohatého naleziště bledule jarní**.

V dokumentaci k vyhlášení (dotazník A) je důvod ochrany blíže specifikován: Hlavním důvodem ochrany je bohatý výskyt bledule jarní v mnoha tisících jedinců.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
vlhké pcháčové louky a tužebníková lada	60	vlhké louky v nivě meandrujícího potoka
údolní jasanovo-olšové luhy	20	skupinky olší a dalších dřevin v nivě potoka
lesní prameniště – bez tvorby pěnoveců	10	menší plošky pramenných vývěrů v horní části PP s řišnicí hořkou
děvětsilové lemy horských potoků	10	doprovodné bylinné biotopy tvořené děvětsilem lékařským, kýchavicí Lobelovou a žluťuchou orlíčkolistou

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
bledule jarní (<i>Leucojum vernum</i>)	hojný výskyt	ohrožené	mokrý až rašelinný louky

Názvy ekosystémů byly odvozeny z publikace Katalog biotopů ČR, Milan Chytrý a kol., Praha 2001. Vitalita populace bledule jarní byla zjišťována průzkumem prováděným v dubnu 2011.

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

PP není v překryvu s žádnou evropsky významnou lokalitou nebo ptačí oblastí.

Hranici nejbližší ptačí oblasti Kralický Sněžník tvoří silnice č. 43 z Horních Heřmanic do Štítů. Nejbližší evropsky významnou lokalitou je EVL Moravská Sázava zasahující na katastrální území Mezilesí u Lanškrouna.

1.9 Cíl ochrany

Cílem ochrany PP Selský potok je zachování údolní nivy neregulovaného vodního toku Selského potoka, zachování početnosti a vitality populace bledule jarní a zvýšení či zachování početnosti populace dalších zvláště chráněných a významných druhů rostlin.

2 Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

PP se nachází v rozmezí nadmořských výšek 540 – 590 m. n. m. PP je tvořena úzkou nivou pravostranného přítoku Hraničního potoka zvaného potok Selský. Území tvoří v podstatě jihovýchodní pokračování PR Selský les a leží částečně v jejím ochranném pásmu.

Dle biogeografického členění ČR II. (Culek a kol., 2005) patří oblast ZCHÚ do biochory čtvrtého vegetačního stupně 4VS – Vrchoviny na kyselých metamorfitech.

V dílčím geomorfologickém řazení náleží území do celku Zábřežská vrchovina, podcelku Drozdovská vrchovina a okrsku Zborovská vrchovina. Geologickým podložím zde jsou fylity a svory proterozoického stáří. Z hlediska pedologie patří území do oblasti asociace hnědých lesních půd přírodních a zemědělsky zkuřených horských oblastí. Geomorfologicky cenné jsou přirozené meandry vodního toku ve střední části přírodní památky.

Klimaticky patří památka podle Quitta (1971) do oblasti CH7 – chladná oblast, již charakterizuje velmi krátké až krátké léto, mírně chladné a vlhké, přechodné období dlouhé. Mírně chladné jaro a mírný podzim. Dlouhá, mírná a mírně vlhká zima s dlouhou sněhovou pokrývkou.

Potenciálními přírodními ekosystémy jsou dle Mapy přirozené vegetace ČR (Neuhäuslové a kol., Praha 2001) květnaté bučiny, konkrétně bučina s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli – Fagetum*), případně acidofilní bučiny – biková bučina (*Luzulo – Fagetum*). Rekonstrukční geobotanická mapa (Mikyška 1972) uvádí na místě území klimaxové bučiny – svazu *Fagion*, který je zachován v sousedící rezervaci Selský les.

Niva potoka je odlesněna, porostlá svazem *Petasition officinalis*. Rašelinnou louku ve střední části údolí lze přiřadit ke společenstvu svazu *Caricion fuscae*. V horní části toku se vyskytují husté vrby a porosty kopřiv v návaznosti na polní kultury. - (viz Faltysová- plán péče 95)

Aktuální vegetace a biotopy: údolní jasanovo-olšové luhy s bledulí jarní, vlhké pcháčové louky přecházející v degradovaná vlhká tužebníková lada, nevápnitá mechová slatiniště s ostrícemi a devětsilové lemy horských potoků s kýchavicí bílou Lobelovou a žluťuchou orlíčkolistou, v lesních porostech pak chudé acidofilní bučiny.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

ROSTLINY

název druhu ROSTLINY	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
bledule jarní (<i>Leucojum vernum</i>)	hojný výskyt středně vitální populace	ohrožený	mokřadní louky v údolních nivách
prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>)	naposledy zmínka v plánu péče Bureš 2003 (potenciál výskytu), fyzicky byl zjištěn v r. 84 - Faltys	ohrožený	vlhké louky, místy rašelinné, osvětlené

Aktuální početnost zvláště chráněných druhů rostlin byla zjištěna na základě terénních průzkumů provedených v období březen – srpen 2011.

Bledule jarní byla vymapována do ploch v příloze č. M4.

Na ploše ZCHÚ se kromě rostlin chráněných podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, nalézají také druhy významné lokálně či ohrožené podle červeného seznamu cévnatých rostlin ČR.

Kozlík dvoudomý (<i>Valeriana dioica</i>)	- C4a
Kýchavice bílá Lobelova (<i>Veratrum album</i> subsp. <i>lobelianum</i>)	- C4a
Ostřice rusá (<i>Carex flava</i>)	- C4a
Žluťucha orlíčkolistá (<i>Thalictrum aquilegifolium</i>)	- horský významný druh

Kýchavice bílá Lobelova se vyskytuje v hojném počtu v nezapojeném porostu podél vodního toku ve spodní polovině přírodní památky. Její populace čítá cca 200 vitálních jedinců.

Vysvětlivky ke zkratkám (dle červeného seznamu):

C4 a – vzácnější taxony vyžadující pozornost – méně ohrožené

Příloha č. M4:

Mapa se zákresem výskytu zvláště chráněných druhů rostlin

ŽIVOČICHOVÉ

název druhu ŽIVOČICHA	aktuální početnost (výskyt) v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
střevlík Ullrichův (<i>Carabus ullrichi</i>)	5 exemplářů, stabilní populace	ohrožený	výskyt plošně ale roztroušeně po celém území PP
majka (<i>Meloe spp.</i>)	1 exemplář	ohrožený	na ploše č. 9 – horní část PP
svízník polní (<i>Cicindela campestris</i>)	do 5 exemplářů	ohrožený	JV lesní okraj a lesní cesta PP
zlatohlávek skvrnitý (<i>Oxythyrea funesta</i>)	min. 30 imag	ohrožený	na květech na vlhkých loukách v celé PP
batolec červený (<i>Apatura ilia</i>)	1 exemplář	ohrožený	v JV části PP v blízkosti Herbortie
čmelák hájový (<i>Bombus lucorum</i>)	jednotlivé ex.	ohrožený	převážně na suchých loukách v JV části PP
čmelák zemní (<i>Bombus terrestris</i>)	v řádu desítek až přes sto exemplářů	ohrožený	na suchých loukách v JV části PP i na vlhkých loukách podél vodního toku
mravenec (<i>Formica cunicularia</i>)	v hojném počtu (min. stovky ex.)	ohrožený	na výslunném lesním okraji SZ části PP
mravenec otročící (<i>Formica fusca</i>)	hojný druh	ohrožený	na výslunném lesním okraji SZ části PP + 2 hnízda
mravenec loupeživý (<i>Formica sanguinea</i>)	hojný druh - tři hnízda	ohrožený	hnízda ve starých trouchnivějících pařezích – SZ lesní okraj PP
zmije obecná (<i>Vipera berus</i>)	není příliš hojný, 2011 nalezen 1 exemplář	kriticky ohrožený	v lesním komplexu mimo PP, v PP výskyt velmi pravděpodobný
mlok skvrnitý (<i>Salamandra salamandra</i>)	není příliš hojný, 2011 nalezen 1 dospělý, 2 larvy	silně ohrožený	v horní části PP
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	jednotlivé ex. Populace stabilní	silně ohrožený	výslunná stráž ve střední části PP
ještěrka živorodá (<i>Zootoca vivipara</i>)	nepočtená, ale stabilní populace	silně ohrožený	především na loukách v nivě potoka a na lesním okraji
čáp černý (<i>Coconia nigra</i>)	obsazené hnízdo, dospělci na přeletu a krmení	silně ohrožený	v horní části PP
krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	opakovaně pozorován při lovu	silně ohrožený	hnízdění v PP nezjištěno, není pravděpodobné
křepelka polní (<i>Coturnix coturnix</i>)	zjištěna akusticky z okolních pastvin	silně ohrožený	výskyt v území PP nelze vyloučit
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	nepřavidelný a nahodilý výskyt, 2011 nalezen 2x jeden exemplář	ohrožený	v blízkosti vesnice na okraji PP, PP zcela jistě nevyužívá k rozmnožování

užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	nevelká početnost, 2011 nalezeny jednotlivé exempláře	ohrožený	v břehových porostech potoka a na loukách v nivě
čáp bílý (<i>Ciconia ciconia</i>)	pouze ojediněle na přeletu či při lovu	ohrožený	nejbližší známé hnízdění – Lanškroun, Červená Voda
lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	3 páry + vyváděná mláďata	ohrožený	hnízdící v horní části PP
rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	několikrát na přeletu	ohrožený	bez přímé vazby na PP
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	roztroušený výskyt	ohrožený	v lesních částech PP a okolních lesích
ťuhýk obecný (<i>Lanius collurio</i>)	do 5 párů	ohrožený	hnízdící druh v keřích na mezích a okrajích louky na samotných hranicích PP
vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	při lovu potravy a na přeletu	ohrožený	hnízdí v Herborticiích

Aktuální výskyt a početnost zvláště chráněných druhů živočichů byla zjištěna ze zprávy – „Výsledky průzkumu obratlovců PP Selský potok“ a „Bezobratlí PP Selský potok“ zpracovaných v roce 2011 Centrem ochrany přírody, Nasavrky.

Mapy se zákresem výskytu zvláště chráněných druhů obratlovců a bezobratlých živočichů jsou součástí obou výše uvedených samostatných dokumentů.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

a) ochrana přírody

V roce 1990 byla lokalita vyhlášena vyhláškou Okresního národního výboru v Ústí nad Orlicí jako chráněný přírodní výtvor z důvodu bohatého výskytu bledule jarní v mnoha tisících jedinců. Změnou legislativy došlo k překategorizování chráněného přírodního výtvoru na přírodní památku.

Dne 15. 5. 1984 zde prováděl botanický průzkum RNDr. Vladimír Faltys, zápis z inventarizace je uložen v rezervační knize. Dne 1. 4. 1999 v PP provedla inventarizaci Mgr. Romana Prausová, zápis je opět uložen v rezervační knize.

V roce 1995 byl RNDr. Faltysovou zpracován návrh plánu péče pro toto zvláště chráněné území a v roce 2003 zpracoval RNDr. Leo Bureš, Ekoservis, návrh plánu péče na období 2004 - 2013. Tyto plány péče však nebyly schváleny orgánem ochrany přírody. Tyto plány péče neodpovídaly po formální stránce metodice pro zpracování plánu péče a také chyběla aktuální data o území z oblasti flóry i fauny. Proto bylo v souladu s návrhem uvedeným v plánu péče RNDr. Leo Burešem orgánem ochrany přírody (OOP) zadáno zpracování podrobné inventarizace cévnatých rostlin za rok 2011. Průzkumy proběhly v období duben až srpen 2011 a výsledky jsou součástí plánu péče o ZCHÚ Selský potok na rok 2013 – 2022, který nadále požadavkům vyhovuje, a proto je jeho platnost prodlužována.

Zřizovacím dokumentem byly v PP uloženy bližší ochranné podmínky:

- 1) Zákaz staveb, technických zařízení, vypalování trávy a křovin, dále vyrývání či ničení rostlin a jakékoliv poškozování území.
- 2) Potok nesmí být regulován a louky odvodňovány.

- 3) Louky a pastviny nebudou měněny na jinou kulturu.
- 4) Zákaz kácení břehových porostů olšin (povolení uděluje orgán ochrany přírody).

b) lesní hospodářství

V době vyhlášení, v roce 1990, byly ve vyhlášovací dokumentaci uvedeny jako lesní pozemky p. č. 118 v k. ú. Herbortice a p. č. 151 v k. ú. Herbortice. V současné době je dle aktuálních dat z katastru nemovitostí lesní parcelou pouze pozemek p. č. 151 v k. ú. Herbortice /jihovýchodní cíp PP/ - zařazen v LHO (lesní hospodářské osnovy).

Podle LHO je velká část parcely – 0,35 ha vedena jako **bezlesí** a pouze úzký pruh kolem vodního toku – 0,14 ha, má charakter lesa - specifikovaný jako doprovodný porost olší podél potoka.

Část parcely, která není vedena jako bezlesí, převést z lesa hospodářského do kategorie lesa zvláštního určení.

c) zemědělské hospodaření

V dokumentaci pro vyhlášení je uvedeno, že lokalita je nepřístupná pro těžkou mechanizaci a částečně je sklízena ručním kosením.

V návrhu plánu péče (Faltysová, 1995) je uvedeno, že louky v nivě sloužily v minulosti jako louky a pastviny a byly pravidelně sklizeny.

V současné době je PP v postupně zlepšovaném stavu, jednotliví vlastníci zajišťují kosení. Buřň (kopřivy, skřípina, tužebník jilmový aj.) by mohly na některých plochách dominovat a potlačovat nejen ostatní významnější druhy, ale i předmět ochrany. Na několika plochách a zejména z okrajů PP se šířil maliník, který také omezuje výskyt bledulí v lokalitě.

Na pozemcích na mnoha místech nebyla dlouhodobě odklizená dřevní hmota (vývraty, polomy, rozlámané keře), během platnosti plánu péče se toto zlepšilo. Je doporučeno odklizení dřevní hmoty, která leží přes PP. Starší tlející kmeny a téměř všechny stojící zlomy budou v území ponechány. Mírnou probírku keřových porostů je třeba občasné opakovat. Místně je také navrženo vyřezání náletových dřevin do průměru 10 cm. Navrhované zásahy jsou podrobněji znázorněny na mapě č. M5.

Po dohodě s OOP byla započata práce na odklizení dřeva z nejvíce aktuálních oblastí – horní části PP již na podzim 2011. V těchto pracích je nutno v následujících letech pokračovat a ZCHÚ udržovat ve stavu umožňující pravidelnou péči ve formě seče lehkou mechanizací nebo křovinořezem.

V nejspodnější části PP na okraji p. č. 151 v k. ú. Herbortice fungoval dříve přirozený brod pro skot přecházející zde na sousední pastvinu, což poškozovalo koryto vodního toku. Tento problém už vymizel.

Na dílčí ploše č. 1 (DP1) – nejsevernější část PP – přímo navazující na ornou půdu p. č. 55/1 v k. ú. Herbortice, byl popisován zřejmý vliv splachů ze zemědělské plochy. Je možné, že toto má vliv na buřň. Je možné zvažovat v pruhu 50 m od PP (v ochranném pásmu) navrhujeme tuto plochu zatravnit, a tak splachy ze zemědělské půdy zmírnit.

Projevujícími se škodlivými vlivy jsou zarůstání nivních luk nálety dřevin a maliním. Dále nesečení a neodklizení biomasy a tím zvýšení živnosti půdy a změnu druhového zastoupení. Výraznějším rysem vlivu buřně však je konkurenční vytlačení vzácnějších druhů – orchidejovitých, které v lokalitě PP byly dříve nalezeny (prstnatec májový a bradáček vejčitý – Faltys 1984).

Potencionálními škodlivými vlivy by bylo hnojení pozemků luk a pastvin či jejich odvodňování. K tomuto v současnosti nedochází.

Potencionálním škodlivým vlivem by byla také jiná než výběrná a odůvodněná těžba dřevin na p. č. 151 v k. ú. Herbortice, vedeném jako les, který tvoří interakční prvek, biokoridor a břehový porost současně.

d) myslivost

Celá PP je součástí honitby č. 5306110007 s názvem Rychtářský les – Albrechtice. Výkon myslivosti má vliv na stav PP.

Divokými prasaty jsou občasné rozrývání prameniště v horní části PP. Tento jev je částečně způsoben přirozeným spadem bukvic, které prasata užívají jako potravu. Pokud by problémy, které ale OOP nepovažuje za fungování plánu péče v období 2013 – 2022 za klíčové, přetrvávaly, bylo by nutné toto řešit. Nadále není možné a vhodné umísťovat krmiště (např. hromady kukuřice) v PP. Dalším důležitým krokem ke zmírnění narušování půdního krytu je sledování normovaných stavů zvěře, zejména prasat a zajištění nepřesahování těchto stavů.

e) rybářství

Selský potok je pravostranným přítokem Hraničního potoka, který se za Krasíkovem vlévá do Moravské Sázavy. Rybářský revír pod č. 471 123 – Moravská Sázava 2 je tvořen úsekem Moravské Sázavy, od mostu silnice Hynčina – Hoštejn po bývalý jez u železničního mostu v Krasíkově, včetně všech přítoků. Do tohoto rybářského revíru tedy spadá i Selský potok. Na všech přítocích Moravské Sázavy rybářského revíru je však lov ryb zakázán.

f) rekreace a sport

Plocha PP neslouží a pravděpodobně ani nikdy nesloužila k rekreačním ani sportovním účelům. Její využití k těmto účelům se do budoucna nepředpokládá a nedoporučuje.

g) jiné způsoby využívání (výzkum a vzdělávání)

PP je vhodným místem k botanickým i zoologickým výzkumům a k šetrně pojatému ekologickému vzdělávání.

Potenciální riziko je snad pouze v intenzitě tohoto způsobu využívání.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

- Územně analytické podklady ORP Lanškroun - zpracováno EKOTOXA s. r. o., Brno, 2008, doplněno v r. 2010 firmou PROCES s. r. o., Ostrava
- Územní plán obce Cotkytle – nově zpracováván v r. 2021/2022, v návaznosti na ÚP z r. 2005.
- Lesní hospodářské plány a LHO - platnost od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2016 a nově od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2026.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	31 – Českomoravské mezihorí
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	LHC ZO – Lanškroun - 510814
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	0,4899 ha
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2007 – 31. 12. 2016//1. 1. 2017 – 31. 12. 2026
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Lanškroun
Nižší organizační jednotka	-

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 31 – Českomoravské mezihorí				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
3L2	Jasanová olšina (<i>Fraxineto-Alnetum alluviale</i>)	OL 7 JS 3 SM	0,14	100%
Celkem				100 %

Podle lesních hospodářských osnov je velká část lesní parcely p. č. 151 v k. ú. Herbortice (v KN – lesní pozemek) – o ploše 0,35 ha vedena jako **bezlesí**, pouze úzký pruh kolem vodního toku – 0,14 ha, má charakter lesa, specifikovaný jako **doprovodný porost olší podél potoka**.

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkrat- ka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	Smrk ztepilý	0	0%	0	0%
Listnáče					
OL	Olše lepkavá	0,14	100%	0,1	70%
JS	Jasan ztepilý	0	0%	0,04	30%
Celkem		0,14	100%	-----	-----

Porovnání přirozenosti skladby lesa bylo provedeno podle – Plíva 1971

Přílohy:

- lesnická mapa typologická 1:10 000 podle OPRL – příloha č. M6

-přehledná mapa LHO (2017-2026)

2.4.2 Základní údaje o vodních tocích

Název vodního toku	Selský potok
Číslo hydrologického pořadí	4-10-02-027
Úsek dotčený ochranou (řkm od – do)	0 -1,5 řkm Selského potoka (součástí území jsou i drobnější přítoky Selského potoka)
Charakter toku	lososové
Příčné objekty na toku	propustky 2x – přechod cest p. č. 122/1 a 730/2 v k. ú.

	Herbortice, brod 1x - dole na hranici chráněného území - pozemek p. č. 151
Manipulační řád	---
Správce toku	Lesy ČR, Šumperk - Hraniční potok
Správce rybářského revíru	Český rybářský svaz – MO Zábřeh na Moravě
Rybářský revír	471 123 - Moravská Sázava 2
Zarybňovací plán	-

Selský potok je pravobřežním přítokem Hraničního potoka, vlévající se v 11.2 řkm. Oblast PP zahrnuje také první pravobřežní přítok a další drobnější přítoky Selského potoka.

Rybářský revír pod č. 471 123 – Moravská Sázava 2 je tvořen úsekem Moravské Sázavy od mostu silnice Hynčina – Hoštejn po bývalý jez u železničního mostu v Krasíkově, včetně všech přítoků. Na všech přítocích (jedním z nich je i Hraniční potok) je však lov ryb zakázán.

Příloha:

- tabulka “Popis dílčích ploch a objektů” – příloha č. T1

- mapa dílčích ploch a objektů – příloha č. M3

2.4.3 Základní údaje o nelesních pozemcích

Území PP Selský potok bylo rozděleno na 28 dílčích ploch v souladu s návrhem plánu péče (Bureš, 2003).

DP1 – lesní prameniště – poměrně zabuřenělá část PP mezi okolním bukovým lesem – na horní mezi se výrazně projevuje vliv splachů z pole (svízel přítula, kopřiva dvoudomá, netýkavka nedůtklivá, maliník). V menším množství pak na následujících plochách v podrostu orsej jarní, místy prvosenska vyšší, řeřišnice hořká, vrbina penízková. Poměrně husté nálety buku, porost maliníku, bez hroznatý. Na sušších částech lokality – šťavel kyselý, brusnice borůvka.

DP2 - prosvětlenější prameniště – mírně se na pravém břehu vodního toku otvírající plocha okraji lesa, více světla, menší opad listů. Opět zde jsou husté nálety buku, maliník, na sušších místech pak šťavel kyselý, brusnice borůvka. V podrostu violka lesní, krabilice chlupatá, řeřišnice hořká, pryskyřník plazivý, přeslička rolní, děhel lesní, pomněnka bahenní, blatouch bahenní.

DP3 – hustý keřový porost svídy a vrb – keře jsou velmi polámané sněhem nebo větrem, rozložitý, s větvemi četně vyvrácenými na zem. V podrostu zběhovec plazivý, druhy sušších stanovišť.

DP4 – potoční olšina – poměrně rozsáhlé území podél vodního toku v horní 1/3 území PP s četnými prameništi. V podrostu olší lze na prameništích nalézt řeřišnici hořkou, blatouch bahenní nebo orsej jarní. Na sušších místech pak šťavel kyselý, brusnici borůvku.

DP5 – bučina s pláštěm z břízy – cípy chráněného území zasahující k hranicím PR Selský les jsou tvořeny vzrostlým bukovým porostem, v podrostu sasanka hajní, pstroček dvoulistý, brusnice borůvka.

DP6 – hustý nálet mladých vrb, bříz a jeřábů – velmi hustý porost, roztroušeně smrk, bříza. Vyřezat polámané a vyvrácené stromy. Seč není prozatím nutná.

DP7 – zarostlý okraj PP – zejména keřové patro tvořené vrbou popelavou, bezem černým a bezem hroznatým. V podrostu ostružiník maliník a ostružiník křovitý, místy prvosenka vyšší.

DP8 – olšová březina na svahu – výběžek PP vzniklý pravděpodobně náletem dřevin. Mezofilní louka se svahem směrem k východu. Buk lesní, bříza bělokorá, olše lepkavá. V podrostu brusnice borůvka, prvosenka vyšší, sasanka hajní.

DP9 – vrbiny s břízou a osikami - „lesní“ mokřadní stanoviště. Husté porosty vrb po okrajích. Lokalita je zarůstána maliníkem a skřípinou. V první fázi je nutné odstranit dřevní hmotu z popadaných stromů a plochu zpřístupnit pro seč. Bříza bělokorá, osika, olše lepkavá. V podrostu pak například ptačinec hajní, ostřice prodloužená, ostřice řídkoklasá, ostřice bledavá, přeslička lesní, karbinec obecný.

DP10 – loučka na soutoku - střední plocha na soutoku dvou toků, bohatá populace blatouchu bahenního, ostřic a sítiny rozkladité. Plocha zarůstá skřípinou, jež se invazně šíří z okolí a je nutná okamžitá péče ve formě co nejčasnější seče.

DP11 – mozaika olšiny a degradované pcháčové louky - V první fázi je nutné odstranit dřevní hmotu z popadaných stromů a rozlámaných keřů. Plochu zpřístupnit seči. Z okrajů PP se šíří maliník. Olše lepkavá, vrba popelavá, místy bříza bělokorá. V podrostu pak u toku blatouch bahenní, pryskyřník plazivý a orsej jarní. Na narušovaných místech karbinec obecný, řeřišnice hořká. Podél toku ostřice bledavá, ostřice ježatá, ostřice obecná.

DP12 – mokřad se skřípinou – otevřená plocha louky v úzké údolní nivě. Několik let nesečená. Remízky s olší lepkavou. Velké množství stařiny na louce. Šíří se skřípina lesní, bolševník obecný, tužebník jilmový, kopřiva dvoudomá a z okrajů památky také maliník. Je nutné obnovit pravidelnou seč a odvoz biomasy z lokality.

DP13 – mozaika vrbín a tužebníkových lad - Otevřený luční porost několik let nesečený zarůstající tužebníkem, kopřivami a od okrajů PP i maliníkem. Obnovit pravidelnou seč. V jižním cípu porost vrby popelavé a svídy krvavé. Pod nimi bohatý výskyt mokřýše střídavolistého a sasanky hajní. V louce pak děhel lesní, pcháč bahenní, pcháč potoční, pcháč zelinný.

DP14 – zúžený úsek nivy mezi lesíky – Olše lepkavá, kalina obecná. V podrostu je například zběhovec plazivý, řeřišnice hořká, mokřýš střídavolistý, ptačinec hajní, blatouch bahenní.

DP15 – tužebníková louka – počátek otevřené louky mezi lesními komplexy po obou okrajích PP. Hustý porost kopřivy dvoudomé, střípiny lesní, místy tužebník jilmový. V mokřadech blatouch bahenní, orsej jarní, pomněnka bahenní, sítina rozkladitá, sítina klubkatá. Na konci této plochy je první výskyt bledule jarní (od plochy č. 1). V minulých pramenech (zejména Bureš, 2003 – plán péče 2004 – 2013) je uváděno, že zde se vyskytovala nepočetná populace prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*). V letošním roce zde nebyl nalezen. Je nutné obnovit původní pravidelnou péči o lokalitu, začít opět sekat a odvážet biomasu z louky. Před sečí je také nutné uklidit popadanou dřevní hmotu z luk.

DP16 – bezlesá niva meandrujícího potoka – břehové porosty jsou tvořeny olší lepkavou a střemchou obecnou. V louce na mokřadech a podél toku poměrně husté, ale nepravidelné porosty bledule jarní, která vystupuje až k okrajům lesního komplexu na pravém břehu toku. Louka je již delší dobu nesečená. Je nutno obnovit seč a odvoz biomasy z lokality. Šíří se zde skřípina lesní, tužebník jilmový, kopřiva dvoudomá, z okrajů – maliník. Pravděpodobně původní mokrá pcháčová louka. Z důvodu budoucí seče, v ploše zakreslené na mapě č. M5a, odstranit dřevní nálety o průměru do 10 cm. Před sečí je také nutné uklidit popadanou dřevní hmotu z luk.

DP17 – kosená pcháčová louka - horní část plochy nad cestou – je poměrně zabuřenělá, několik let nesečená – zde počít se sečí – každoročně 1x. Pod cestou je sušší mez a tato plocha je sečena 2x ročně v pozdní seči místním zemědělským podnikatelem. Zde je možno ponechat beze změny. Nad cestou – blatouch bahenní, orsej jarní, sasanka hajní, místy bledule jarní. Pod cestou na stráni třezalka tečkovaná, mochna nátržník, zvonek rozkladitý.

DP18 – olšina podél vodního toku – pravý břeh a mez až k lesnímu komplexu. Olše lepkavá, vtroušeně smrk ztepilý, jasan ztepilý a javor klen. V podrostu pak šťavel kyselý, bledule jarní, ostřice lesní, kýchavice bílá Lobelova. Z plochy je vhodné pouze odklidit popadanou dřevní hmotu, případně vyřezat nálety. Není zatím nutné provádět seč.

DP19 – ostricový mokřad – ostřice zobánkatá, ostřice měchýřkatá, ostřice obecná, bledule jarní.

DP20 – mezofilní louka – sušší část pravděpodobně občas kosená - sasanka hajní, prvosenka vyšší, kaprad' samec, vrbina penízková, šťavel kyselý. U toku pak více skřípina lesní. Navrhujeme občas pokosit i mokrá stanoviště v blízkosti vodního toku.

DP21 – porost skřípiny - u vodního toku - není potřeba pravidelně kosit – je možné ponechávat pro vývoj bezobratlých živočichů, bledule jarní.

DP22 – podsvahová louka – přechod mezi mezofilní a vlhkou pcháčovou loukou. Bohatá populace bledule jarní, kýchavice bílé Lobelovy. Dále dymnivka bobovitá, řeřišnice hořká, sasanka hajní, pcháč zeliný. Louka je kosena 2x ročně v rámci zemědělské praxe. Péči je možno prozatím ponechat.

DP 23 – remízek stromů podél cesty – javor mléč, buk lesní, dub letní, javor klen a líska obecná. V podrostu kaprad' samec – velmi hustě.

DP24 - levobřežní niva p. č. 118 – kosená část PP (mimo zamokřenější části u vodního toku. U vodního toku - žluťucha orlíčkolistá, křivátec žlutý, devětsil bílý. Kýchavice bílá Lobelova – zejména ve spodní části lokality velmi hojně i v louce, ostřice prosová, ostřice zobánkatá, měchýřkatá, bledule jarní ve vlhčí části louky a u toku hojně.

DP25 – pravobřežní část p. č. 118 – břeh toku v sousedství lesa, olše lepkavá jako hlavní břehový porost. V podrostu pak bledule jarní vystupující až k hranici lesa. Dále se zde vyskytuje sasanka hajní, zřídka prvosenka vyšší, pstroček hajní či šťavel kyselý ale i kýchavice bílá Lobelova. V nejsevernější části této plochy – papratka samičí - velké množství, dále mokřýš střídavolistý. Rizikem je zarůstání nálety dřevin, po okrajích maliníkem. Navrhujeme provést občasné vyřezání náletů a maliníku.

DP 26 - 28 – se vyskytují na pozemku p. č. 151 v k. ú. Herbortice, který je v KN veden jako **lesní pozemek** - Podle lesních hospodářských osnov je však velká část parcely – 0,35 ha vedena jako **bezlesí** a pouze úzký pruh kolem vodního toku – 0,14 ha, má charakter lesa - specifikovaný jako doprovodný porost olší podél potoka.

DP26 - porost dřevin na mezi - nad levobřežní potoční nivou je tvořen hustými porosty lísky obecné a bezu černého. Dochází k zarůstání maliníkem. V podrostu je pak kopřiva dvoudomá, devětsil lékařský, kýchavice bílá Lobelova.

DP27 – malá levobřežní niva – olše lepkavá s podrostem kýchavice bílé Lobelovy, devětsilu lékařského, kuklíku potočního, ptačince hajního. Bledule jarní se zde vyskytuje poměrně hojně. I tato plocha je z okraje PP zarůstána maliníkem.

DP28 – olšina v nejspodnější části PP – olše lepkavá podél vodního toku. Do louky se rozšiřují nálety střemchy, jeřábu ptačího a bezu černého. V louce jsou z významnějších druhů žluťucha orlíčkolistá, kýchavice bílá Lobelova, devětsil lékařský, kozlík lékařský, ostrice prosová a bledavá. Bledule poměrně hojně.

V DP 1, 9, 10, 11, 12, 13, 15 a 16 a DP-n (nově vymezená plocha), jakož i v dalších DP ve vlastnictví soukromých osob (DP – p. J. 2x a DP – p. K. 2x), probíhá 1 x ročně kosení, jemuž předcházely likvidace maliníkových porostů a popadaných dřevin v začátku platnosti plánu péče.

Příloha: viz nová příloha M8.

Příloha:

- tabulka „Popis dílčích ploch a objektů” – příloha č. T1
- tabulka „Databáze rostlinných nálezů – 2011 – příloha č. T2
- mapa dílčích ploch a objektů – příloha č. M3
- mapa plánovaných zásahů – příloha č. M5

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

V roce 1990, v době vyhlášení ZCHÚ, je v dokumentaci uváděno, že lokalita je nepřístupná pro těžkou mechanizaci a částečně je sklízena ručním kosením.

V roce 1995 v návrhu plánu péče RNDr. Heleny Faltysové je uvedeno, že v posledních letech se na nepřístupných částech PP přestalo hospodařit a jsou zarůstány i nálety dřevin. V sousedství s ornou půdou zarůstají pozemky ruderalními rostlinami (kopřivy, maliník).

V současné době pečováno formou seče o několik ploch, i ve spolupráci s vlastníky pozemků. Plochy prováděné a navrhované seče i s vyhodnocením naléhavosti zásahu jsou uvedeny na mapě č. M5 b.

Pro zachování předmětu ochrany – lokality bohatého výskytu bledule jarní – byla v co možná největší míře obnovena pravidelná péče o louky v údolní nivě formou seče. Seč je prováděna v období červenec – září běžného roku dle počasí, vždy 1 x ročně. Průběžně bývá odklizená popadaná dřevní hmota, aby byl zabezpečen přístup.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Není předpokládána kolize zájmů ochrany území, nejsou proto stanoveny prioritní zájmy.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Lesní parcelou je pouze pozemek p. č. 151 v k. ú. Herbortice (jihovýchodní cíp PP). Podle LHO je velká část parcely – 0,35 ha vedena jako **bezlesí** a pouze úzký pruh kolem vodního toku – 0,14 ha, má charakter lesa - specifikovaný jako doprovodný porost olší podél potoka.

Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice		Kategorie lesa	Soubory lesních typů
29		Les zvláštního určení	3L
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin			
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)		
3L	Základní – OLL, JS - 90-100% Meliorační – JV, OL – 0- 10% Přimíšené a vtroušené - SM		
Porostní typ – 297 - Olšové (smíšené)			
Základní rozhodnutí			
Hospodářský způsob (forma)			
Výběrný - vysoký les			
Obmýtí		Obnovní doba	
∞		nepřetržitá	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty			
Porosty kolem vodoteče obhospodařovat tak, aby plnily zejména funkci biokoridoru – ÚSES. Ochrana původní fytoocenózy – početné populace bledule jarní a kýchavice Lobelovy. Jemnější způsoby hospodaření. Vytvoření a podpora vertikálního členění. Maximální podpora listnatých dřevin.			
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií			
Dřeviny obnovovat jednotlivým výběrem. Zejména využívat přirozené obnovy. Dřeviny vyvrácené, výrazně nakloněné do přilehlé nivy – odklidit. Těžbu provádět v době vegetačního klidu, přibližování za zámrazu, kůň, lanové systémy.			
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu			
Přirozená obnova. Výběr nepůvodních dřevin – smrku. Ponechání 70% - 100% melioračních a zpevňujících dřevin (OL, JS, JV) – dle LHP.			
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)			
Umělou obnovu – neprovádět.			
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií			
Uvolňovat v porostu přimíšené meliorační a zpevňující dřeviny.			
Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií			
Těžbu provádět šetrně a minimalizovat poškozování kořenových náběhů stromů. Ponechávat doupné stromy a vybrané zlomy na lokalitě pro zachování biodiverzity.			
Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií			
Těžbu pokud možno provádět v zimních měsících při zamrzlé půdě a sněhové pokrývce.			

Rámcová směrnice péče o les je zpracována na základě údajů z LHP – Lanškroun, doplněná poznatky z místního šetření a následnými návrhy zásahů. Změny oproti LHP byly provedeny

zejména v oblasti způsobu hospodaření, způsobu obnovy a v oblasti kategorie lesa. V současné době je pozemek veden v kategorii les hospodářský – navrhujeme převod do kategorie *lesa zvláštního určení*. V LHP byl navržen způsob obnovy podrostní a násečný, navrhujeme pouze výběrný způsob hospodaření a přirozenou obnovu. Břehový porost vodního toku plní zejména své půdoochranné a ekologické funkce a nelze jej využívat pro cílené výsadby hospodářských dřevin.

Přílohy:

- lesnická mapa typologická 1:10 000 podle OPRL – příloha č. M6

b) péče o vodní toky

Péče o vodní tok bude probíhat dosavadním způsobem. Kácení dřevin v břehovém porostu lze realizovat pouze na základě řádného povolení a pouze v odůvodněných případech. V případě kácení dřevin při údržbě břehových porostů při správě vodních toků není povolení potřeba, toto kácení musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem příslušnému orgánu ochrany přírody – Krajskému úřadu Pardubického kraje. Koryto bude udržováno v průtočném stavu.

c) péče o nelesní pozemky

Rámcová směrnice péče o nelesní plochy

Typ managementu	Pravidelné každoroční kosení dle mapy navrhovaných opatření
Vhodný interval	1x ročně
Minimální interval	1x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	Lehká mechanizace, křovinořez, případně ruční kosení
Kalendář pro management	Červenec - srpen
Upřesňující podmínky	v textu

O pozemek p. č. 118 a částečně i o p. č. 73 v k. ú. Herbortice je v současné době pečováno ve formě seče mechanizací dvakrát ročně v období červenec – srpen. Sečena je sušší část (mimo zamokřelých ploch v blízkosti vodního toku) levého břehu vodního toku těchto pozemků. Viz mapa č. M5 b.

Z důvodu zachování předmětu ochrany – výskytu zvláště chráněného druhu – bledule jarní, je nutné 1x ročně kosit malou mechanizací nebo křovinořezem pokosit a biomasu odklidit. Místa určená k seči i k ponechání nesečených ploch jsou znázorněna na mapě č. M5 b.

d) péče o rostliny

Výskyt bledule jarní je vymapován do ploch znázorněných na mapě č. M4. Vhodné podmínky pro zachování bohaté populace bledule jarní budou zajištěny pravidelným kosením a odvozem biomasy. Velmi významným aspektem v tomto stádiu zabuření PP bude minimalizace porostu maliníku, který se z okrajových částí PP (kde by nevadil) rozšiřuje do původně sečených luk s bledulí.

V letošním roce 2011 byli nalezeni první jedinci bledule jarní až na lokalitě č. 15. Při monitoringu tohoto zvláště chráněného druhu v roce 1955 RNDr. Faltysová našla první jedince a v hojném počtu již na ploše č. 4. Obdobně při mapování RNDr. Burešem v roce 2003 byly bledule zjištěny již na ploše č. 4 a pak dále po směru toku i na plochách, kde se letos nevyskytovaly. Vymapování výskytu bledule jarní v roce 2011 – viz mapa č. M4.

Při porovnání těchto tří monitoringů - v roce 1995, 2003 a v roce 2011, z kterých jsou dochovány mapové nebo textové podklady o výskytu bledule jarní, lze konstatovat, že výskyt

bledule byl v roce 2011 méně četný a porosty pravděpodobně méně vitální než v roce 1995 a 2003.

Jistě je možné určité meziroční kolísání výskytu na základě meteorologických podmínek a průběhu jara (v roce 2011 bylo jaro velmi nestandartní – několikrát proběhla obleva a opětovný zámraz). Nicméně vzhledem k rozšířenosti maliníku a jiné buřeně v lokalitách PP přikládáme snížený výskyt bledule jarní spíše vlivu zabuřnění.

Další zvláště chráněný druh, který byl v minulosti na lokalitě zjištěn – prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a druh ohrožený ze skupiny C4 bradáček vejčitý (*Listera ovata*) je možné při dobré péči (pravidelné seči a odklizení biomasy) na lokalitě opět obnovit.

Kýchavice bílá Lobelova je na lokalitě zastoupena v hojném počtu minimálně 200 jedinců podél vodního toku ve spodní části PP. O tento rostlinný druh není nutno specificky pečovat. Běžná péče ve formě seče luk a občasné seče břehu toku postačí.

e) péče o živočichy

Předmětem ochrany v území není žádný druh živočicha. Při zoologickém průzkumu provedeném v letošním roce bylo zjištěno množství zvláště chráněných druhů živočichů, a to 9 druhů bezobratlých a 15 druhů obratlovců.

Zde uvádíme management pro zvláště chráněné druhy na základě dokumentů: „Výsledky průzkumu obratlovců v PP Selský potok v roce 2011“ a „Bezobratlí PP Selský potok v roce 2011“ zpracovaných Centrem ochrany přírody, Nasavrky.

Návrh managementových úprav a zásad hospodaření - bezobratlí:

1. Zachování věkové struktury porostů

Je nezbytné v porostu lemujícího potok ponechat i přestárlé stromy nebo stromy ve špatném zdravotním stavu. Mají význam pro rozmnožování (ev. výskyt) některých druhů saproxylického hmyzu. Ponechání stromů s dutinami má samozřejmě zásadní význam i pro některé obratlovce. Při event. lesní těžbě v okolních lesích je nutné zajistit odklizení větví a klestu z blízkosti listnatých porostů u potoka.

2. Odstranění náletu

Porosty olší a vrb lemující potok se v současné době na některých místech rozšiřují nejen v nivě potoka, ale i do sousedních luk. Souvisí to s ústupem od tradičního hospodaření v území, především pravidelného kosení. Tyto nálety je třeba citlivě vyřezat (bez použití chemických přípravků – např. Roundupu) a nivu i louky dále udržovat pravidelným kosením.

3. Kosení luk

Louky v PP je třeba pravidelně kosit (souvisí s bodem 2.). Vhodné je realizovat jedinou seč (letní) a v každém případě využít sečení v pruzích tak, aby cca třetina až čtvrtina luk zůstala každoročně neposečená (má význam především pro rozmnožování některých druhů motýlů).

Návrh managementových úprav a zásad hospodaření - obratlovci:

1. Zachování věkové struktury porostů

Je nezbytné v porostu lemujícího potok ev. v lesním porostu na svazích údolí ponechat i přestárlé stromy nebo stromy ve špatném zdravotním stavu. Mají význam pro rozmnožování některých druhů obratlovců, především ptáků hnízdících v dutinách (sýkory, lejsek šedý, lejsek černohlavý, rehek zahradní, šoupálek dlouhoprstý, brhlík lesní a další).

2. Druhové složení lesních porostů

Je vhodné do LHP prosadit změnu složení lesních porostů ve prospěch přirozených druhů (zejména buku lesního) a to minimálně v pásu lesa lemujícího potok, lépe však v celém údolním svahu. Toto opatření posílí v dlouhodobém horizontu výskyt některých ochranně významných druhů obratlovců (mlok skvrnitý, datel černý, čáp černý) i bezobratlých a rostlin.

3. Odstranění náletu

Porosty olší a vrb lemující potok se v současné době na některých místech rozšiřují nejen v nivě potoka, ale i do sousedních luk. Souvisí to s ústupem od tradičního hospodaření v území, především pravidelného kosení. Tyto nálety je třeba citlivě vyřezat (bez použití chemických přípravků – např. Rhoundupu) a nivu i louky dále udržovat pravidelným kosením.

4. Kosení luk

Louky v PP je třeba pravidelně kosit (souvisí s bodem 3.). Vhodné je realizovat jedinou seč (letní) a v každém případě využít sečení v pruzích tak, aby cca třetina až čtvrtina luk zůstala každoročně neposečená (má význam především pro některé druhy pěvců hnízdící na zemi, např. strnada obecného, budníčky, lindušku lesní, skřivana polního a další).

5. Vytvoření úkrytů a míst odpočinku v území PP

Při odklizení na zemi ležících kmenů a další dřevní hmoty z PP by mohlo dojít k odstranění úkrytů místních hojně se vyskytujících plazů a míst, kde se plazi vyhřívají a kde odpočívají. Tyto úkryty a místa odpočinku proto budou částečně zachována tím, že se část kmenů neodstraní z PP, ale shromáždí se na několika (alespoň pěti) místech průběžně v celém území PP. V PP se také mohou vybudovat 2-3 kamenné snosy z místních volně ložených kamenů.

6. Význam lokality pro obratlovce a nutnost speciálního managementu

Přestože bylo v PP Selský potok zaznamenáno v průběhu roku 2011 celkem 83 druhů obratlovců a 15 z nich patřilo mezi druhy zvláště chráněné, nepatří lokalita v regionálním kontextu k nijak významným z pohledu výskytu obratlovců. Doporučuji proto managementová opatření zaměřit cíleně především na předmět ochrany, tedy k výskytu bleďule jarní. Při výzkumu nebyl v PP Selský potok zjištěn žádný druh obratlovce, který by byl natolik významný (nebo se vyskytoval ve významném počtu), že by si zasluhoval zvláštní aktivní management.

f) zásady jiných způsobů využívání území

Pokud bude PP využívána ke studijním a výukovým programům, je nutno citlivě volit velikost skupiny tak, aby nedocházelo k ničení biotopů ZCHD rostlin.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy

Změna způsobu využití pozemku p. č. 151 v k. ú. Herbortice na les zvláštního určení.

b) vodní toky

Běžná údržba při zachování přirozeného charakteru vodního toku. Kácení stromů v břehovém porost pouze ojediněle v odůvodněných případech a po povolení orgánu ochrany přírody. V případě kácení dřevin při údržbě břehových porostů při správě vodních toků není povolení potřeba, toto kácení musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem příslušnému orgánu ochrany přírody – Krajskému úřadu Pardubického kraje.

c) nelesní pozemky

DP1: Vyřezání hustého porostu náletů dřevin, odklizení dřevní hmoty popadané do PP (provedeno na podzim 2011) a zavedení pravidelné seče této plochy. Zejména jde o horní ½ zabuřenělou kopřivami, malínekem a svízelem.

DP 2, 3 a 4: Odklizení popadané dřevní hmoty, prořezání keřového patra – prosvětlení dle mapy zásahů č. M5a.

DP 5: Vyřezání hustého porostu náletů dle mapy č. M5a a odklizení popadané dřevní hmoty z PP.

DP 6 a 7: Prořezání keřového patra (zejména rozlámané keře), odklizení dřevní hmoty z PP.

DP8: Prozatím bez zásahu. Do budoucna je plánováno prořezání stromů a prosvětlení porostu.

DP9: Boční vstupní plocha. Z okraje PP velmi silně expanduje maliník. V první fázi odklidit

popadanou dřevní hmotu, mírně proředit vrbiny po okrajích PP a začít sekat. Nejdříve odstranit buřň a maliník z okrajů PP (možno ponechat pouze okrajový pruh, ne širší než 1 m) a poté začít provádět každoroční seč porostu lehkou mechanizací (křovinořezem).

DP10: Střední plocha na soutoku dvou potůčků, bohatá populace blatouchu bahenního, ostřic a sítiny. Plocha zarůstá skřípinou, jež se invazně šíří z okolí a je nutná okamžitá péče ve formě co nejčasnější seče. Seč provádět jednorůčně pravidelně.

DP11: Navazuje na plochu č. 9 – vstupní boční část PP. Velký vliv zabuřnění skřípinou, maliníkem (po okrajích) i tužebníkem avšak velmi pestrá populace ostřic, sítiny a dalších druhů. Je nutno obdobně jako v ploše č. 9 – odklidit popadanou dřevní hmotu, rozlámané keře zpřístupnit budoucí seči, umírnit plocha maliníku na maximálně tenký pruh po okrajích PP a následně počít s každoroční sečí této plochy.

DP12: Otevřený luční porost několik let nesečený zarůstající skřípinou a tužebníkem. Směrem od remízku se do louky také šíří kopřivy a maliník. Obnovu zajistit pravidelnou každoroční sečí, při níž může být ponechána 1/5 plochy neposečená z důvodu podpory bezobratlých živočichů. Nesečené plochy (max.1/5) by se každoročně střídaly. Nedoporučuje pravidelnou strukturu těchto nedosečků – geometrické pruhy apod. Spíše ostrůvky, možno i protáhlých tvarů.

DP13: Otevřený luční porost několik let nesečený zarůstající tužebníkem, kopřivami a od okrajů PP i maliníkem. Obnovit pravidelnou seč – jako viz plocha č. 12. V jižním cípu- hustý porost vrb a svídy. Pouze polámané keře upravit do podoby umožňující seč.

DP14: Hodně narušovaná plocha prameniště. Malá pokryvnost bylinným patrem. Prozatím ponechat bez zásahu.

DP15: Počínající otevřená luční niva mezi dvěma lesními pozemky. Po několik let nesečený pozemek. Nutno počít se sečí (šíří se velkým množstvím skřípina, kopřiva dvoudomá, tužebník jilmový). Před sečí uklidit popadanou dřevní hmotu z luk.

DP16: V louce podobného charakteru jako plocha č. 15 se na začátku této plochy v blízkosti staré olše nacházejí vzrostlejší nálety olší. Z důvodu budoucí seče navrhujeme nálety o průměru do 10 cm odstranit. Ponechat pouze větší stromky a to v hustotě umožňující seč. Před sečí uklidit popadanou dřevní hmotu z luk. Provádět každoroční pravidelnou seč. Možno ponechávat ostrůvky nedosečků například u dřevin vyskytujících se v louce, nebo i jinde (plocha nedosečků by neměla překročit 1/5) – z důvodu zvýšení biodiverzity a podpoření vývoje bezobratlých živočichů.

DP17: V horní části plochy nad cestou – je poměrně zabuřnělá loučka několik let nesečená – zde počít se sečí – každoročně 1x. Pod cestou je sušší mez a tato plocha je sečena 2x ročně v pozdní seči místním zemědělským podnikatelem. Zde je možno ponechat beze změny.

DP18: Olšina podél vodního toku – je možné ponechat bez zásahu ve formě seče. Pouze odklidit popadanou dřevní hmotu do PP do luk a místně dle zákresu na mapě č. M5a – provést výřez náletových dřevin na pravém břehu potoka u cesty, kde zhoršují prorůstání bledulí.

DP19: Ostřicový mokřad. Navrhujeme seč 1x/2roky.

DP20: Mezofilní louka pod cestou lemující okraj PP. Sušší část louky je pravděpodobně občas kosená. Vlhčí část louky v blízkosti vodního toku nebývají koseny. Je možné provádět kosení těchto ploch v blízkosti toku, avšak nepravidelně a ne v celé ploše. Není zde nutná každoroční seč. Je možné seč provádět pouze 1x za 2 roky.

DP21: Nekosený porost skřípiny s bohatým výskytem bledulí. Je možné ponechat obdobně jako plochu č. 20 u toku – občasné pokosení.

DP22: Louka kosená v rámci zemědělských dotací, zařazená do plochy LPIS. Kosení probíhá 2x ročně v období červenec-srpen. Možno ponechat beze změny.

DP23: Prudká mez se stromovým a keřovým lemem – není nutné provádět speciální management. Pouze odklidit z meze popadané stromy a dřevní hmotu.

DP24: Kosená část louky 2x ročně (červenec - srpen), možno péči zachovat.

DP25: Nekosená pravobřežní niva vystupující až k hranici lesa. Zajistit nezarůstání nálety dřevin.

DP26, 27 a 28 : Louka na spodním okraji PP (v KN jako lesní parcela – ale převážná plocha je vedena jako bezlesí). Zde počít odstraněním popadané dřevní hmoty do luk (vyvrácené stromy). Mírně proředit husté keřové porosty a zabránit invazi maliníku. Následně začít s pravidelnou sečí a odvozem biomasy.

Příloha:

- výčet plánovaných zásahů (tabulka) – příloha č. T1
- mapa plánovaných zásahů příloha č. M5
- aktuálně probíhající managementová opatření M8

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

- nedoporučuje se zalesňování v ochranném pásmu PP
- neprovádět technické úpravy vodního toku
- provádět údržbu pozemků v souladu s jejich využitím (odklad polomů zasahujících do PP apod.)
- plocha ochranného pásma při severním okraji PP nebude hnojena, případně je možné provést **zatravnění části** pozemku p. č. 55/1 v k. ú. Herbortice v ochranném pásmu PP kvůli zamezení splachů z pole a zlepšení přístupnosti do PP.
- prosadit **změnu LHP** ve složení lesních porostů ve prospěch přirozených druhů (zejména buku lesního), a to minimálně v pásu lesa, lemujícího potok, lépe však v celém údolním svahu (dle závěru mapování bezobratlých a obratlovců 2011)

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

U PP jsou v terénu geodeticky vytyčeny hranice PP, označeny plastovými mezníky, ojediněle dřevěnými kolíky.

Vyznačení hranice PP červenými pruhy na stromech, případně dřevěnými kolíky dle vyhlášky č. 64/2011 bylo v minulosti provedeno. Toto označení však již chátrá, červené pruhy začínají být špatně viditelné a kůly většinou chybí nebo jsou vyvrácené. Doporučujeme proto **obnovu označení** v celém rozsahu.

Označení cedulemi se státním znakem dle vyhlášky byl v r. 2013 provedeno a je třeba jeho stav revidovat (průběžné opravy byly zajišťovány).

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Návrhy na doplnění zápisu v KN

- žádné návrhy

Změna druhu pozemku nebo změna kategorie lesa

Navrhujeme převedení části lesní parcely p. č. 151 v k. ú. Herbortice, která je zařazena v kategorii lesa hospodářského na kategorii lesa – **les zvláštního určení**. S ohledem na výskyt zvláště chráněných druhů rostlin je nutné uplatňovat odlišný management, než v lese hospodářském (prosvětlování, vyřezávání náletu, místní redukce keřového patra). Část parcely p. č. 151 v k. ú. Herbortice vedená jako bezlesí, by měla i nadále zůstat v kategorii bezlesí. V příloze M6a jsou popsány porostní skupiny v nivě potoka – 153Gc103, 153Gc7, 153Gc13 dle současné LHO, s tím, že se doporučuje hospodařit v souladu s plánem péče (i bezlesí).

Jiná opatření

Rozlohu území není nutno měnit, ochranné pásmo je svou velikostí dostačující, podmínky ochrany jsou dostačující.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

Není dovoleno skupinové rekreační a sportovní využívání území veřejnosti.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Na hranicích PP jsou umístěny informační tabule s textem o místních významných druzích rostlin a živočichů. Doporučujeme revizi, nátěry, drobné opravy. Následně je možné využití území k ekologické výuce a odborným exkurzím menších skupin lidí.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Na území byl v roce 2011 proveden botanický průzkum a zoologický průzkum obratlovců i bezobratlých.

Při přípravě dalšího plánu péče provést monitoring zvláště chráněných druhů rostlin (zejména vstavačovitých).

4. Botanický inventarizační průzkum 2011

ÚVOD: Botanický inventarizační průzkum byl zadán Krajským úřadem Pardubického kraje, odborem životního prostředí v 2011 na základě požadavku vymapování aktuálního stavu vegetace pro zpracování plánu péče pro přírodní památku Selský potok.

REŠERŠE: Dne 15. 5. 1984 v přírodní památce prováděl botanický průzkum RNDr. Vladimír Faltys, zápis z inventarizace je uložen v rezervační knize. Dne 1. 4. 1999 v přírodní památce prováděla inventarizaci Mgr. Romana Prausová, zápis je opět uložen v rezervační knize PP.

V roce 1995 byl RNDr. Faltysovou zpracován návrh plánu péče pro toto zvláště chráněné území, jehož součástí bylo vymapování nálezu předmětu ochrany – výskytu bledule jarní včetně návrhů opatření a zásahů.

METODIKA sběru dat:

Monitorig rostlinných druhů probíhal v termínech: 26. 2., 18. 4., 14. 5., 19. 5., 22. 5, 24. 5., 30.

5., 16. 6., 24. 6., 28. 6. a 12. 9. 2011. Sběr dat: probíhal formou průběžného monitoringu celé plochy území PP.

VÝSLEDKY: Výsledky a návrhy managementu jsou uvedeny v textu plánu péče v konkrétních předmětných kapitolách.

DATABÁZE NÁLEZŮ: Databáze nálezů rostlinných druhů je uvedena v tabulce č. T2.

5. Závěrečné údaje

5.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Odstranění průběžně narůstajícího náletu dřevin	-----	60 000
Obnova označení PP – revize (9 ks)	-----	10 000
Obnova pruhového značení (4km)	-----	12 000
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	82 000
Opakované zásahy		
Seč pozemků v chráněném území, odklizení biomasy	25 000	250 000
Botanický monitoring ZCHD rostlin pro nový plán péče	13 000	10 000
Opakované zásahy celkem (Kč)		260 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	350 000

5.2 Použité podklady a zdroje informací

AOPK ČR, 2001: Chráněná území ČR – Pardubicko – okres Ústí nad Orlicí., 184 - 230. **Bureš L., 2003:** Návrh plánu péče pro PP Selský potok – neschválen, dep. KrÚPk **Culek M a kol., 2005:** Biogeografické členění České republiky II. - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 589 s. + CD.
Faltys V., 1984: Botanická inventarizace PP Selský potok -1 s.
Faltysová H., 1994: Plán péče pro PP Selský potok, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, stř. Pardubice
Chytrý M. a kol., 2001: Katalog biotopů České republiky. - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 304 s.
Kubát K., 2002: Klíč ke květeně České republiky. - Academia, Praha, 928 s.
Lesní hospodářský plán a LHO – Lesní správa Lanškroun
Moravec J. a kol., 1994: Fytocenologie. - Academia, Praha, 403 s.
MŽP, 1992: Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. **MŽP, 1992:** Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.
Neuhäuslová Z. a kol., 2001: Mapa přirozené vegetace České republiky. - Academia, Praha, 341 s.
Prausová R., 1999: Inventarizace – jarní aspekt – přírodní památka Selský potok – 1 s. **Procházka F. [ed.], 2001:** Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky. - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, Příroda 18: 1-166.
Randuška D., Šomšák L. a Háberová I., 1986: Barevný atlas rostlin. - Obzor, Bratislava, 640 s.
Data z webového portálu ÚHUL Brandýs n. Labem – zejména mapové podklady honiteb, lesních hospodářských osnov a lesnická mapa typologická
Výpis z rezervační knihy ZCHÚ – dep. AOPK ČR, stř. Pardubice (provedené botanické průzkumy, předchozí plány péče)
Vlastní terénní šetření v roce 2011 – (botanický průzkum území, vyhodnocení značení hranic)
ústní sdělení obyvatel – týkající se péče a provádění seče v PP
celková dobrá znalosti území

5.3 Seznam používaných zkratk

TTP – trvalý travní porost	PK - pozemkový katastr
ZCHÚ - zvláště chráněné území	PR - přírodní rezervace
ZCHD - zvláště chráněné druhy	PP – přírodní památka
DP - dílčí plocha	řkm – říční kilometr
KN - katastr nemovitostí	ÚSES - územní systém ekologické stability
KPÚ - komplexní pozemkové úpravy	KrÚPk – Krajský úřad Pardubického kraje
LHO – lesní hospodářské osnovy	OOP – orgán ochrany přírody
LHP – lesní hospodářský plán	AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
LV - list vlastnictví	ORP – obec s rozšířenou působností
OkÚ - okresní úřad	PO – ptačí oblast
OP - ochranné pásmo	EVL – evropsky významná lokalita

5.4 Seznam příloh

Příloha M1: Orientační mapa s vyznačením území (1list)
Příloha M2: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma (1 list)
Příloha M3: Mapa dílčích ploch a objektů (2 listy)
Příloha M4: Mapa se zákresem výskytu zvláště chráněných druhů rostlin (1 list)
Příloha M5: Mapa navrhovaných opatření v ZCHÚ (2 listy)
Příloha M6: Mapa lesnická typologická (1 list), **M6A** – mapa aktuálních LHO
Příloha M7: Klad mapových listů - katastrální mapy (4 listy), **M8** – mapový podklad k managementu od r. 2013
Příloha T1: Popis dílčích ploch a výčet plánovaných zásahů v nich (2 listy)
Příloha T2: Databáze rostlinných nálezů v roce 2011
Příloha I: Informace o parcelách – originální výpisy z KN (2 listy)
Příloha F: Fotodokumentace (1 list)

5.5 Zpracovatelka plánu péče

Ing. Blanka Helbichová, prosinec 2011

5.6 Úpravy plánu péče, aktualizace

Mgr. R. Žaloudková, březen 2022